

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός θρύνεται άμα
δειξη πως δε φοβάται την
Αλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
Β. ΗΛΙΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 29 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1908

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 302

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗΣ. Ιστορικά γεγονόματα (συνέχεια).
- ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΙΣΣΑ. Τα Ρωμιοπούλα.
- ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ από την κλινική του καθηγητή κ. Γερ. Φωκῆ.
- ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ. Φιλολογία και Ζωή (συνέχεια).
- P. CHR. ASBJOERNSEN. Ο σύντροφος (Νορβηγικό παραμύθι).
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Άλκαϊος, Α. Βλαστός.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΑ ΡΩΜΙΟΠΟΥΛΑ

Α'

Το πρώτο που έχει να συλλογιστή μιὰ μάννα ρωμιά είναι τὰ παιδιά της. Απολέβει ο πατέρας για τὴ ζήση τοῦ σπαιτοῦ του, παιδεύεται, πολλές φορές σκοτώνεται κούλας για τὸ ψωμί τῆς φαρμακείας. Ἄφρον τὸν πατέρα ποῖός θὰ τὸν παρηγορήσῃ; Ποῖός θὰ τοῦ δώσῃ θάρρος και δύναμη; Ἡ γυναίκα του, θὰ μοῦ πῆτε ἡ γυναίκα του, γιατί ἀφτὴ θὰ μεγαλώσῃ τὰ καλὰ παιδιά που θὰ τὸν κοιτάζουνε στὰ γερόματά του. Κ' εἶναι σι' ἀλήθεια χαρὰ θεοῦ ν' ἀκούς ἕναν πατέρα νὰ σοῦ λέει με ἡσυχασμένη καρδιά πὼς ἡ γυναίκα του εἶναι καλὴ μάννα. Εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ σοῦ λέει πὼς ἔχει καλὴ γυναίκα. Ἡ καλὴ μάννα δὲν πάει νὰ εἶναι κακιὰ γυναίκα, γιατί εἶναι ἀληθινὴ ρωμιά, καλὴ και ἄξια συντροφίσσα τοῦ ἀντρός της.

Ἔτσι τὸ φανερώνει, ἔτσι τὸ δείχνει ἡ ρωμιά πὼς ἀγαπάει τὸν ἀντρα της, πὼς τὸν πονεί. Ἔτσι τὸν ξελαφρώνει ἀπὸ τὰ βάραινα, γλυκαίνοντάς του τὸ μικροκερδισμένο ψωμί. Νά, σὰ θές νὰ ξέρης, πὼς λατρεύει τὸν ἀντρα της ἡ ρωμιά ἡ γυναίκα, ἡ ρωμιά ἡ μάννα.

Πρέπει νᾶναι ἡ πιὸ σοβαρὴ μας ἔγνοια, τὸ πὼς νὰ μὴ λείψῃ τίποτις τῶν παιδιῶ μας για νὰ βγοῦνε ἀληθινὰ ρωμιοπούλα. Δὲν ἔχουν ἀνάγκη μονάχα τὸ γάλα μας. Τὰ νανουρίσματα, τὰ χάδια, τὰ γλυκὰ φιλιὰ, ἡ ζεστὴ ἀγκαλιὰ, δὲν τοῦ φτάνουνε τοῦ Ρωμιοπούλου. Θέλει και ἄλλα ἀπὸ τὴ ρωμιά του τὴ μάννα τὸ Ρωμιοπούλο.

Σὲ ξένους τόπους βγαίνουνε κάθε χρόνο βιβλία που γράφουνε τί πρέπει νὰ κἀνῃ μιὰ μάννα για τὰ παιδιά της. Ἐμεῖς οἱ Ρωμιοί τέτοιας λογῆς βιβλία δὲ βγάζουμε στὴ γλώσσα μας. Οὔτε τὰ ξένα τὰ βιβλία εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ τὰ διαβάσουμε οὔτε νὰ θέμε νὰ κἀνουμε διπὼς οἱ ξένοι, μιὰ που δὲν μπορεῖ νὰ ἔχουνε Ρωμιοσύνη μέσα τους και μιὰ που

βρίσκονται γύρω μας ρωμῆς μάννες για νὰ ἰδοῦμε και νὰ μάθουμε.

Εἶμοννε νύπαντρον σὰ γνωρίστηκα με μιὰ μισόκοπη γειτόνισσά μας, ἀπὸ τῆς Μακεδονίας τὰ μέρη, μιὰ ρωμιά πολὺ γνωστικὰ και πολὺ καρδιωμένη. Εἶτανε χαροκαμένη. Ἀπάνω στὰ δυὸ χρόνια που παντρεύτηκε ἔβαλε τὰ μάβρα τοῦ ἀντρός της. Τὸ γιὸ της — 32 χρονῶ παλληκάρι — τότε στερονοφίλησε ἀπὸ τὰ ξένα σὰν τῆς φέρανε εἶδηση πὼς βουρογάρικο βόλι μπαμπέσικα τότε βάρεσε. Ἡ καλὴ μας ἡ γειτόνισσα μνήσκει τώρα στὸ χωριὸ της, κοντὰ στὰ λείψανά της, και μοῦ γράφει κάποιτες.

Και τώρα που θὰ διαβάσετε τὰ δυο γράφω, μὴν ξεχάσετε, ἀδερφές μου Ρωμιοπούλες, τὴ ρωμιά Μακεδονίτισσα, γιατί δια ἐκείνη μοῦ τὰ εἶπε, δια ἀπὸ κείνη τὰ ἔμαθα. Χαρὰ στὴ μάννα που μεγάλωσε παιδι σὰν τὸ παιδί της. Τιμὴ της και δόξα της.

Ἐφκολο δὲν εἶναι, μιὰ για τοῦτο ἴσα ἴσα εἶναι τιμὴ μας νὰ βγάλουμε παιδιὰ ρωμιοπούλα. Πρέπει νὰ κοπιᾶσουμε πολὺ, πρέπει νὰ θυσιάζουμε στὴν ἀνάγκη, για νὰ τιμηθοῦμε με τοῦ παιδιοῦ μας τ' ὄνομα. Γενεές και γενεές θὰ χαίρονται τους ἐβλογημένους τους κόπους μας, και τῆς Ρωμιοσύνης ἡ ἀκατάλητη ψυχὴ ρωμιομάννες θὰ μᾶς διαλαλήσῃ.

Τὸ πρώτο που ἔχει νὰ συλλογιστή μιὰ μάννα ρωμιά εἶναι τὰ παιδιά της.

Μὲ τὰ παιδιά μας θὰ βάλουμε τὰ θεμέλια μιᾶς καινοῦριας ἐθνικῆς ζωῆς, γερῆς και βασταγερῆς. Τὰ ρωμιοπούλα παιδιά, με τὴν ἀτρῶνταχτη πίστη στὴ δυνάμη τους, θὰ γίνονται τ' ἀγκωνάρια τῆς μεγάλης και με στέρεη βάση Ρωμιοσύνης. Ὑστερα θὰ μεγαλώσῃ κ' ἡ Ἑλλάδα....

Σὰ θέμε, ἀδερφάδες μου, μεγάλη Ἑλλάδα, πρέπει νὰ σκαρώσουμε γερά παιδιά. Τὸ ἔθνος μας ἀποζητᾶει γερά Ρωμιοπούλα για νὰ τὸ διαφεντέφουνε και νὰ τρανήψῃ. Ἀμα μεγαλώσουμε τὰ παιδιά μας με δλη μας τὴν καρδιά, στοχαστικὰ και με πόθο, τότες θὰ δουλέψουμε ἀληθινὰ για τίς γενεές που θαρθοῦνε, θὰ πασκίσουμε ριζικὰ για τῆς Ρωμιοσύνης τὸ πλουσιόπαροχο κάρπισμα.

Ἐμεῖς θὰ μποῦμε, με τῆς μάννας τὴν ξεχωριστὴ μαγικὴ δύναμη, στὸ βάρδος τῆς καρδιάς τῶν παιδιῶ μας και, ξεριζώνοντας κάθε κακό, κάθε ξένο ἀγκάδι, θὰ τὴν πλάσουμε ρωμιαῖκα, θὰ τῆς χαρίσουμε ρωμιαῖκο χτύπο. Ἄφτὸ εἶναι τὸ χρέος μας. Πρέπει νὰ τὸ ξέρουμε νὰ τὸ κἀνουμε, και νὰ τὸ κἀνουμε.

Σὰ ρωμῆς μάννες θὰ μάθουμε στὰ παιδιά μας ν' ἀγαποῦνε τὸ σπῆτι τους για ν' ἀγαποῦνε και τὴν πατρίδα τους, ν' ἀγαποῦνε τους ἐ-

δικούς τους για ν' ἀγαποῦνε και τὸ χῶμα που πατοῦνε οἱ ἐδικοί τους. Πρέπει νὰ ριζώσῃ στὴν καρδιά τοῦ Ρωμιοπούλου ἡ ἀγάπη για τὸν τόπου του για τὴ γῆς τοῦ τόπου του, για τους ἐδικούς, του που τὴν πατοῦνε και τὴ δουλέβουνε, για κάθε ρωμιαῖκο, για κάθε καρδιά που χτυπάει ρωμιαῖκα. Ἀμα μᾶθη ἡ καρδιά τοῦ Ρωμιοπούλου νὰ χτυπᾷ ρωμιαῖκα και ἄμα χτυποῦνε ἀρμονικὰ ὁλωνῶν οἱ καρδιές, μὴν τὴ γυρέβεται μακριὰ τὴ ρωμιαῖκη ἐθνικὴ συνείδηση. Κ' ἡ Ἑλλάδα μας θᾶναι τότες μεγάλη. Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς θὰ προσκινήσῃ.

Μὲ λίγα λόγια, θέμε γερά ρωμιοπούλα για τὸ γερό ἔθνος με τὰ γερά ἰδανικά. Νὰ δώξουμε μακριὰ μας κάθε ἀρρώστια και κάθε ἀδυναμία, γιατί ἀλλιῶς δὲ θὰ ἰδοῦμε προκοπή. Θὰ προκόψουμε ἄμα συχαθοῦμε τὸ ψέμα, ἄμα μάθουμε στὰ παιδιά μας τὴν Ἀλήθεια. Πρέπει νὰ ποῦμε στὰ Ρωμιοπούλα νὰ σέβονται τὴ Ρωμιοσύνη και τους πρώτους και ἀλάθεφτους νόμους τῆς ζωῆς της. Ὁ νοῦς μας και ὁ λογισμὸς μας ἄς μὴν εἶναι πιὰ τὰ λογῆς χτίσματα, παλιὰ ἢ καινούρια, οὔτε οἱ ἀθρόοι, ἀρχαῖοι ἢ νέοι, οὔτε ἀφτὴ ἡ ἐκείνη ἢ χῶρα, ἡ πόλη, — τὰ ψέφικα ἀκροπρεπίδια μιᾶς παραστρατισμένης ζωῆς.

Ἡ ρωμιά ἡ Μακεδονίτισσα μεγάλωσε παιδι με γερά ἰδανικά, ρωμιαῖκα, μιὰ που ἕνα τέτοιο ρωμιοπούλο, με πίστη, μαρτυρικὰ, ἔκλεισε ὄλες τίς λογῆς μεγάλες ιδέες στὴν ἀληθινὴ Μεγάλη Ἰδέα, στῆς ρωμιαῖκης ἐθνικῆς συνείδησης τὸν Ἀναστημὸ.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΙΣΣΑ

SILENTIA DIVINA

Κρυμένα στάσημονερά κρυφὸβλέπαν τᾶστέρια,
τᾶνθια δὲν ἀναπνέανε, οἱ κοῖκοι δὲ θρηνησοσαν,
— νύχτα βουβὴ! σιωπαῖνανε ἀκόμα ὡς και τᾶγέρια
και τί θὰ ποῦμε δια τους νᾶκούσουν καρτεροῦσαν.

Και γὼ ἔχνα μὴ βγάζοντας σιμά σου, ὡ ἄγνὸ λουλούδι,
μὴ ὄρες μ' ἐλάβεια τᾶπαλιὰ τὰ χέρια σου κρατώντας,
δὲ σουλέγα πὼς σ' ἀγαπᾶ. Τὸ πιὸ γλυκὸ τραγοῦδι,
τὸ λέμε μὴν ἀνοίγοντας τὰ χεῖλια μὴ σιωπώντας.

ΝΥΞ ΚΕΛΑΙΝΗ

Μονάχος πιά, κατόμονος και ἡ νύχτα εἶναι μάθη...
Και τρέχει τρέχει, μου ἡ ψυχὴ στὰ τρελοβᾶθα σκοτιάδια
τὸ μαρμὸ πικρόνερο τῆς Λησμονίας για ναῦρει
που οἱ θρακόντοι τὸ φυλᾶν' σὲ ξωτικὰ πηγάδια.

Και βρῖσκε το και πῆνε το και δὲν ἀλημονάει.
Γκρεμνὰ μπροστά κι ἀγριάγκαθα κι ὁ δρόμος τῆς σιτυνείας,
μὴ τρέχει κι δια τᾶψηφᾶ και μετὶ που ἀναζητᾶει,
γι' ἀντίψυχο τὴ Λησμονιά, ἡ θύμηση ἀντρεϊστέει.

Δευκάδα

ΑΛΚΑΙΟΣ